

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΑΝΑΔΡΟΜΕΣ

Γράφει ο Κώστας Πάππας

9η Συνέχεια

Η έκρηξη του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου βρήκε την Ελλάδα απλό θεατή της σύρραξης, με εντολή των Κεντρικών δυνάμεων προς τους εις Αθήνας πρεσβευτές τους **Κουάτ** της Γερμανίας και **Σίλασου** της Αυστροουγγαρίας να κρατήσουν με κάθε θυσία την Ελλάδα έξω από τον πόλεμο, ουδέτερη.

Πρέπει να σημειωθεί ότι ήδη έχει υπογραφεί το σύμφωνο μεταξύ Ελλάδος – Σερβίας του οποίου, όταν μία από τις δύο χώρες υποστεί επίθεση της Βουλγαρίας η άλλη να τρέξει προς βοήθειά της. Το σύμφωνο με απλά λόγια λέει, εάν η Βουλγαρία μείνει ουδέτερη, τότε και η Ελλάς θα μείνει ουδέτερη

Την στιγμή αυτή η Σερβία μάχεται με την Αυστρία. Η Βουλγαρία με την Ελλάδα σύμφωνα με το σύμφωνο μένουν απλοί θεατές.

Τα πράγματα γίνονται δύσκολα όταν η Γερμανία και Αυστρία αποφασίζουν να μπάσουν και τη Βουλγαρία στον πόλεμο εναντίον της Σερβίας, με άλλα λόγια να δώσουν εντολή στη Βουλγαρία να κτυπήσει από τα νώτα καθώς οι Σέρβοι μάχονται με τους Αυστριακούς.

Για να πετύχει το σχέδιο, πρέπει η Ελλάδα να μείνει ουδέτερη και στην περίπτωση που η Βουλγαρία θα επιτίθετο κατά της Σερβίας. Αυτή την εντολή δίνουν οι κεντρικές δυνάμεις στους εις Αθήνας πρεσβευτές των Κουάτ και Σίλασου.

Τηλεγραφεί λοιπόν ο Σίλασου στην Βιέννη (Η Δόξα και ο Διχασμός, Πολυχρόνης Ενεπεκίδης σελ. 218)

« Ο Στρέιτ (υπουργός των εξωτερικών της Ελλάδος) στον οποίον τα επιχειρήματά μου περί εγκαταλείψεως της Σερβίας έκαναν εντύπωση, ηθέλησε να με καθησυχάσει, παρατηρών ότι ο κ. Βενιζέλος αρχίζει σιγά – σιγά να μετατίθεται (δηλ. να παραβιάσει το σύμφωνο Σερβίας – Βουλγαρίας). Είναι πολύ σκεπτικός (ο κ. Βενιζέλος) διότι πιστεύει ακόμη σε νίκη της Αντάτ (Αγγλίας – Γαλλίας)»

Το σύμφωνο με απλά λόγια λέει, εάν η Βουλγαρία μείνει ουδέτερη, τότε και η Ελλάς θα μείνει ουδέτερη. Και συνεχίζει ο Σίλασου προς την Βιέννη:

« Ο κ. Στρέιτ επανέλαβε τις αντιρρήσεις του, ότι μετά την ήττα της Σερβίας, η Βουλγαρία θα επιτίθετο κατά της Ελλάδος. Του απάντησα (ο Σίλασου) ότι θα εγγυώμεθα ότι η Βουλγαρία δεν θα επιτίθετο κατά της Ελλάδος, αλλά ο Έλλην υπουργός είπε ότι οι δυνάμεις της Αντάτ του έδωσαν τέτοιες εγγυήσεις σε περίπτωση που η Ελλάδα θα συνεργάζετο μετά της Σερβίας. Τι αξία μπορούν να έχουν οι υποσχέσεις που δίνει η Βουλγαρία!».

Δεν είναι γνωστό πως πήρε θάρρος ο Γερμανός πρεσβευτής Κουάτ να συναντήσει τον Βενιζέλο και να του απαιτήσει να παραβιάσει την συμφωνία με την Σερβία.

Το γεγονός είναι ότι ζήτησε από τον Έλληνα πρωθυπουργό είτε να επιτεθεί ενάντια στη Σερβία με αντάλλαγμα την εδαφική προσαύξηση της Ελλάδος σε βάρος της συμμάχου Σερβίας, είτε να παραβιάσει τη συμφωνία επιτρέποντας στην Βουλγαρία να επιτεθεί κατά της Σερβίας, χωρίς να σπεύσει σε βοήθειά της, με ορισμένα εδαφικά ανταλλάγματα.

Η ιστορική απάντηση του Βενιζέλου είναι γνωστή στους πάντες!

«Μας συνιστάτε λοιπόν κ. Πρεσβευτά να προδώσομε την συμμαχία μας με την Σερβία, να επιτεθώμεν κατ' αυτής και να συμμετάσχουμε εις τον διαμελισμό της. Η Ελλάς κ. Πρέσβη είναι πολύ μικρό κράτος δια να διαπράξει τόσο μεγάλη ατιμία».

Αυτά έλεγε ο Βενιζέλος και αυτά γράφτηκαν στην Νεοελληνική ιστορία, αλλά στο παρασκήνιο και πίσω από τις πλάτες του πρωθυπουργού, γινόντουσαν αλλά πράγματα και λέγονταν άλλες φράσεις.

Ο υπουργός των εξωτερικών της Ελλάδος Στρέιτ, εξασκούσε διαφορετική εξωτερική πολιτική από αυτήν του πρωθυπουργού. Ξαν να λέμε την σήμερα ημέρα, άλλα να λέει ο Δένδιας και άλλα τα τάξει ο Μητσοτάκης στον Σουλτάνο!

Τηλεγραφούσε λοιπόν ο Σίλασνι στις 29 Αυγούστου 1914 στη Βιέννη:

«Μπορώ να διαπιστώσω, ότι τώρα ο Στρέιτ θα ήθελε να εγκαταλείψει παντελώς τη Σερβία, μόνο αναφορικά με τη Βουλγαρία θα απαιτούσε πιο πλήρη εγγύηση. Ο Έλληνας υπουργός εξέφρασε την γνώμη ότι ο πρωθυπουργός μεταπίθεται σιγά – σιγά, αλλά εγώ αμφιβάλλω, αλλά η όλη υπόθεση είναι περίπλοκη και λεπτή».

Από τη μία μεριά ο Βενιζέλος ανένδοτος δεν συζητούσε και δεν ήθελε να “ατιμάσει την υπογραφή του” και φυσικά εξέφραζε την υπεύθυνη και επίσημη πολιτική της χώρας. Από την άλλη ο υπουργός των εξωτερικών, “το συζητούσε” με τους ξένους πρεσβευτές, σε άγνοια του πρωθυπουργού του.

Την διάσταση πρωθυπουργού - υπουργού εξωτερικών αντιλαμβάνεται ο υπουργός των Εξωτερικών της Αυστρίας **Μπέρτχολντ** και τηλεγραφεί στην Αθήνα, στον Σίλασνι *«Δεν έχω καμία εμπιστοσύνη πλέον στον Στρέιτ»* (Δόξα και Διχασμός. Π. Ενεπεκίδης, σελ. 220).

Στις 5/9/1914 απαντά ο Σίλασνι στον πρεσβευτή του στην Βιέννη:

« Είμαι υποχρεωμένος να τονίσω ότι ο κ. Στρέιτ αποτελεί τέλος πάντων εδώ εις την Αθήνα το μόνο επίσημο στοιχείο που μπορούμε εμείς να υπολογίζουμε μέχρι ενός βαθμού».

Τι διπλωματική θρασύτητα στα αλήθεια, ο πρωθυπουργός της χώρας είναι ανεπίσημο στοιχείο γι' αυτούς!!!

Και συνεχίζει ο Σίλασνι:

« Ο Έλληνας υπουργός εκτιμάται πολλαπλά στους εδώ κύκλους για την Αυστροφιλία του (τότε σ' αυτόν τον τόπο τέλος πάντων θα εκτιμηθεί κάποιος για την Ελληνοφιλία του, κρίσης δική μου), πράγμα το οποίο γνωρίζω εξ ασφαλούς πηγής. Ο κ. Στρέιτ νοσταλγεί να επανέλθει στη Βιέννη».

Σε τέτοιο σημείο θρασύτητας είχε φτάσει η Γερμανό – αυστριακή διπλωματία ενάντια στην Ελλάδα με την ανοχή του υπουργού μας των Εξωτερικών Γεωργίου Στρέιτ.

Και όταν ο Βενιζέλος αντελήφθη τις παρασκηνακές διεργασίες που εξυφαίνονταν πίσω από τις πλάτες του, με την διπλωματικότητα και την διακριτικότητα που τον χαρακτήριζαν, πρόσφερε στον Γεώργιο Στρέιτ την θέση του Πρεσβευτού στο Λονδίνο.

Στην διπλωματική διάλεκτο η ενέργεια αυτή του πρωθυπουργού, σημαίνει ότι ο Γεώργιος Στρέιτ έπρεπε να απέλθει από την θέση του υπουργού των Εξωτερικών, με ευμενή μετάθεση. Ήταν δηλαδή τυπικά παραιτημένος.

Σε ένα περίπατο με τον Αυστριακό πρεσβευτή Σίλασου (το αναφέρει ο Σίλασου) στις 30 Οκτωβρίου 1914 είπε ο Στρέιτ του Σίλασου.

« Ο Βενιζέλος πρέπει να νικηθεί εις την Βουλή. Αυτό μου λέγε ο γηραιός βασιλεύς Γεώργιος!, και αυτό θα γίνει σιγά – σιγά. Μέχρι τότε πρέπει να αποφευχθεί κάθε σύγκρουση με τον βασιλέα».

Αυτά έλεγε ο υπουργός των Εξωτερικών της Ελλάδος στον πρεσβευτή μίας εχθρικής χώρας για τον πρωθυπουργό του. Αφήνω τα συμπεράσματα στην κρίση του αναγνώστη.

Ενώ ο παγκόσμιος πόλεμος έχει ήδη αρχίσει, η Ελλάς βρίσκεται ακόμη στην κατάσταση της ουδετερότητας.

Ας δούμε όμως τι γράφει ο πρεσβευτής Σίλασου στον υπουργό του Μπέρτχολντ στις 7 Οκτωβρίου 1914 στη Βιέννη:

«... Ο βασιλιάς δεν έχει τον δυναμισμό για να επιβάλει τις ιδέες του ή να μείνει πιστός σ' αυτές. Ο κύριος δικτάτωρ της χώρας, ο κ. Βενιζέλος είναι αδύνατον να αποσπαστεί από την γαλλοφιλία του, ενισχυόμενος μάλιστα σ' αυτήν επί μέρους, από τον διευθυντή του τον κ. Πολίτη, πρώην καθηγητή στο Παρίσι ... Ο κ. Στρέιτ (που βρίσκεται τώρα πρεσβευτής στο Λονδίνο) εθυσιάσθη για τας συμπαθείας του δια τας Κεντρικάς αυτοκρατορίας (Διερωτώμαι εάν αυτός ο κύριος θα εθυσιάζετο με την ίδια αυταπάρνηση και για την πατρίδα του την Ελλάδα).

Τα άλλα μέλη της κυβέρνησης είναι κατασκευάσματα του πρωθυπουργού. Εις δε το Γενικό Επιτελείο και στο περιβάλλον της Α. Μεγαλειότητας, έχουμε οπαδούς (τι φιλαλήθεια εκ μέρους διπλωμάτη, με εκπλήσσει!), αλλά οι κύκλοι αυτοί δεν είναι σε θέση να κάνουν αντιπολίτευση στον κ. Βενιζέλο (μπόρεσαν αργότερα, με τα γνωστά αποτελέσματα), ο οποίος κατόρθωσε να διεγείρει ακόμη περισσότερο εναντίον μας την κοινή γνώμη, οδηγούμενης ήδη από μία μυωπική καιροσκοπία ... εις την Ελλάδα, όμως είναι τώρα μόδα νάνε κανείς υπέρ της Αντάτ (Αγγλίας – Γαλλίας) και η πεποίθηση του πρωθυπουργού ότι η Αντάτ θα νικήσει, παίζει βέβαια ρόλο σ' αυτόν το λαό των Μπακάληδων (ευχαριστούμε ένα ευρωπαϊό πρώην βάρβαρο για τις φιλοφρονήσεις του για τη φυλή μας)».

Συνεχίζεται...